

Photo: Pixabay

ALERT PRAWNY

SYTUACJA OSADZONEGO W CZASIE PANDEMII

Z TEGO ALERTU DOWIESZ SIĘ, ŻE:

- 1. Ustawodawca wprowadził nowe regulacje prawne pozwalające na rozszerzenie kręgu osadzonych kwalifikujących się do odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. W obecnej sytuacji ww. uregulowania należy ocenić pozytywnie, bowiem w znacznym stopniu ograniczają narażenie skazanych na zarażenie się wirusem SARS-CoV-2 w jednostkach penitencjarnych.**
- 2. Skazanym przysługują również inne prawa pozwalające na opuszczenie zakładu karnego na czas określony albo przedterminowe zwolnienie osadzonego z odbycia reszty kary, jednak wszystko zależy od sytuacji osadzonego w jednostce penitencjarnej, a także opinii dyrektora zakładu karnego lub dyrektora aresztu śledczego.**
- 3. Konfrontując regulacje prawne z praktyką organów postępowania wykonawczego trzeba zaznaczyć, że potencjał rozwiązań wprowadzonych przez ustawodawcę nie jest w pełni wykorzystywany.**

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Jednostki penitencjarne w czasie epidemii są miejscami, gdzie istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo zarażenia się wirusem SARS-CoV-2. Częściowo wynika to z ilości osadzonych przebywających jednocześnie w konkretnym zakładzie karnym, a w szczególności na „spacerniaku”, bądź tych wracających do zakładu karnego. Rozprzestrzenianiu się wirusa sprzyjają również przepisy określające minimalną wielkość cel mieszkalnych, zgodnie z którymi powierzchnia w celi mieszkalnej przypadająca na skazanego nie może wynosić mniej niż 3 m². Dodatkowo kodeks karny wykonawczy przewiduje możliwość umieszczenia skazanego w celi, której powierzchnia na skazanego wynosi poniżej 3 m², lecz nie mniej niż 2 m². Dyrektorzy zakładów karnych oraz aresztów śledczych muszą obecnie zachować wszelkie środki ostrożności przyjmując nowych osadzonych, aby przeciwdziałać powstaniu ogniska zarażenia koronawirusem w środowisku, które znacząco sprzyja jego rozprzestrzenianiu. Jako pomoc w walce z wirusem ma posłużyć *ustawa o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, z dnia 31 marca 2020 r. W ustawie została zawarta nowelizacja art. 43la k.k.w., który dotyczy możliwości odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

SYSTEM DOZORU ELEKTRONICZNEGO

Institucji systemu dozoru elektronicznego nie można uznać za nową, bowiem została wprowadzona ustawą z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego. Po uchyleniu powyższej ustawy w 2015 r. przepisy dotyczące systemu dozoru elektronicznego zostały zamieszczone w rozdziale VIIa kodeksu karnego wykonawczego.

System dozoru elektronicznego umożliwia kontrolę zachowania skazanego przy wykorzystaniu środków technicznych. W swoim założeniu miał pozwolić jednostkom penitencjarnym na skuteczną redukcję liczby osób osadzonych, a tym samym przeciwdziałać przeludnieniu zakładów karnych. System dozoru elektronicznego może być wykonywany na trzy sposoby wymienione w kodeksie karnym wykonawczym:

- 1) Dozór stacjonarny (pozwalający kontrolować przebywanie skazanego w określonych dniach tygodnia i godzinach we wskazanym przez sąd miejscu);**
- 2) Dozór mobilny (umożliwiający kontrolowanie bieżącego miejsca pobytu skazanego niezależnie od tego gdzie przebywa);
- 3) Dozór zbliżeniowy (pozwalający na kontrolę zachowywania przez skazanego określonej minimalnej odległości od osoby wskazanej przez sąd, którą najczęściej jest pokrzywdzony).

Zgodnie z przepisami kodeksu karnego wykonawczego osoba skazana na karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego może wykonywać jedynie dozór stacjonarny, który w największym stopniu ingeruje w wolność sprawcy przestępstwa. W dalszym ciągu jest to środek mniej inwazyjny, aniżeli umieszczenie skazanego w zakładzie karnym. Podmiotami uprawnionymi do złożenia wniosku o wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego są: skazany, jego obrońca, prokurator, sądowy kurator zawodowy oraz dyrektor zakładu karnego. Jeżeli wniosek odpowiada wymogom formalnym, wówczas zostanie on rozpoznany przez sąd penitencjarny, w którego okręgu skazany przebywa.

Na podstawie obecnego brzmienia art. 43la k.k.w. sąd penitencjarny może udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, gdy:

- 1) **orzeczone wobec niego karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą jednego roku, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 kodeksu karnego (wielokrotna recydywa),**
- 2) **zastosowanie systemu dozoru elektronicznego jest wystarczające do osiągnięcia celów kary,**
- 3) **skazany posiada określone miejsce stałego pobytu,**
- 4) **pełnoletnie osoby zamieszkujące wspólnie ze skazanym wyraziły na to zgodę,**
- 5) **na przeszkodzie nie stoją warunki techniczne.**

Należy wyraźnie podkreślić, że wszystkie ww. warunki skazany musi spełnić **łącznie**, zaś niespełnienie któregośkolwiek z nich praktycznie przesądza o negatywnym orzeczeniu sądu. Skazany odbywając karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym ma możliwość przyczynienia się do wydania przez sąd pozytywnej decyzji, bowiem wydając postanowienie sąd powinien wziąć pod uwagę również **dotychczasową postawę i zachowanie skazanego**.

Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. wprowadziła nowelizację art. 43la k.k.w., zgodnie z którą sąd penitencjarny będzie mógł udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli orzeczono wobec niego karę pozbawienia wolności **nieprzekraczającą jednego roku i 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki z art. 64 § 2 kodeksu karnego**. Według szacunków, krąg podmiotów uprawnionych do odbywania kary w systemie dozoru elektronicznego wzrośnie do 12 tys., podczas gdy 9 tys. skazanych kwalifikowało się do odbywania kary pozbawienia wolności w systemie elektronicznego dozoru na podstawie poprzednich przepisów.

Rozwiązanie zaproponowane przez rząd należy ocenić pozytywnie, bowiem za stosowaniem systemu dozoru elektronicznego przemawia **redukcja skazanych przebywających w jednostkach penitencjarnych, co przełoży się na mniejsze skupiska ludzi zgromadzonych na niewielkiej przestrzeni**. Ponadto stosowanie systemu dozoru elektronicznego jest o wiele bardziej ekonomiczne dla Państwa, aniżeli wykonywanie kary pozbawienia wolności w jednostce penitencjarnej. Z uzasadnienia do nowelizacji wynika, że szacunkowo **koszt jednego miesiąca odbywania kary w systemie elektronicznego dozoru przez jednego skazanego wynosi tylko około 20% kosztów jednego miesiąca odbywania kary przez skazanego w jednostce penitencjarnej**. Zwłaszcza w obecnej sytuacji rząd powinien szukać oszczędności, a jeżeli zyskają na tym również osoby, które odbywają karę pozbawienia wolności i prezentują wzorcową postawę podczas osadzenia, wówczas jest to sytuacja *win-win*.

STAN ZALUDNIENIA W JEDNOSTKACH PENITENCJARNYCH

Nie jest tajemnicą, że jednostki penitencjarne w Polsce są bliskie przeludnienia. Źródła problemu należy doszukiwać się w nader częstym stosowaniu tymczasowego aresztowania na etapie postępowania przygotowawczego, a także orzekania bezwzględnej kary pozbawienia wolności w stosunku do przestępców, wobec których wystarczyłoby zastosowanie nieizolacyjnej kary (np. orzeczenia wyłącznie kary grzywny lub prac społecznych).

Zgodnie z raportem przygotowanym przez Centralny Zarząd Służby Więziennej dotyczącym informacji o zaludnieniu jednostek penitencjarnych na dzień 20 marca 2020 r. łączna ilość cel mieszkalnych w jednostkach penitencjarnych w Polsce wynosi 81.499. Zaludnienie jednostek penitencjarnych sięga

92.43%, na co składa się 75.328 osób faktycznie osadzonych. Warto zauważyć, że ponad 11% z sumy faktycznie osadzonych stanowią osoby tymczasowo aresztowane (8.158 osób). Tak wysoki odsetek aresztowanych, wobec których zastosowano jedyny izolacyjny środek zapobiegawczy trzeba uznać za problem. Kwestia ta została dostrzeżona nie tylko na poziomie krajowym (m.in. w raporcie [Fundacji Court Watch Polska](#)), ale również przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (*Kauczor przeciwko Polsce*, 45219/06; *Kumenda przeciwko Polsce*, 2369/08; *Celejewski przeciwko Polsce*, 17584/04). Głównym problemem, na który należy zwrócić szczególną uwagę jest bezrefleksyjne przychylenie się przez sądy do wniosków prokuratorów o zastosowanie tymczasowego aresztowania, podczas gdy inne środki zapobiegawcze (poręczenie majątkowe, dozór policji połączony z zakazem opuszczania kraju lub zakaz kontaktowania się ze współpodejrzanymi) w przeważającej większości spraw byłyby wystarczające do zapewnienia prawidłowego toku postępowania przygotowawczego. Zgodnie z ww. raportem w latach 2015-2018 sądy uwzględniały ponad 90% wniosków prokuratorów o zastosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego.

Mając na uwadze powyższe trudno oczekiwać, że praktyka stosowania tymczasowego aresztowania jako „domyślnego” środka zapobiegawczego, w razie zaistnienia przesłanek ustawowych, zostanie zmieniona na korzyść podejrzanych. Należy to uznać za błąd, bowiem osoby, które w czasie epidemii zostaną skierowane do jednostek penitencjarnych mogą doprowadzić do rozprzestrzenienia się w nich koronawirusa. Nawet jeśli skierować osoby, u których występują objawy zarażenia COVID-19 na kwarantannę, wówczas nie można wykluczyć, że zostanie przyjęta osoba, która nie wykazuje objawów zarażenia koronawirusem, a pomimo to będzie zarażona, w związku z faktem, że zazwyczaj objawy u chorych pojawiają się między drugim a nawet czternastym dniem po zakażeniu.

POZOSTAŁE REGULACJE PRAWNE

Gwoli uzupełnienia należy wskazać, że osadzonemu - oprócz możliwości odbywania kary pozbawienia wolności poprzez zastosowanie systemu dozoru elektronicznego - przysługuje również prawo do złożenia **wniosku o udzieleniu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności**, a także **warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary**. Ustawodawca przewidział jednak wymogi, które muszą spełniać skazani, aby ich wniosek miał szansę uwzględnienia przez sąd penitencjarny.

Zgodnie z kodeksem karnym wykonawczym sąd penitencjarny udziela przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności jedynie w wypadku choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby uniemożliwiającej jej wykonywanie. W tym miejscu należy zaznaczyć, że nie jest tak, iż każda choroba powszechnie uznawana za ciężką będzie wystarczająca do udzielenia przerwy w wykonywaniu kary. Prawodawca jako ciężką chorobę kwalifikuje taki stan skazanego, w którym umieszczenie go w zakładzie karnym może **zagrozić życiu lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo**. Sąd dokonując oceny stanu zdrowia osadzonego będzie kierować się stanem zdrowia skazanego, a nie nazwą choroby. Kluczowe dla sądu jest nasilenie procesów patologicznych prowadzących do zmian czynnościowych oraz organicznych, a nie czas jej trwania. Odnosząc się do możliwości udzielenia przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności z powodu choroby psychicznej trzeba wyraźnie podkreślić, że **ustalenia w zakresie stanu zdrowia psychicznego osadzonego powinny nastąpić na podstawie opinii wydanej przez co najmniej dwóch biegłych lekarzy psychiatrów**, jak ma to miejsce na etapie postępowania rozpoznawczego. W każdym razie sąd penitencjarny zwróci się również do dyrektora zakładu karnego z prośbą o wydanie opinii w przedmiocie udzielenia albo odmowy udzielenia skazanemu przerwy w odbywaniu kary.

Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. wprowadziła nową możliwość udzielenia osadzonemu w zakładzie karnym przerwy w wykonywaniu kary, jeżeli przestępstwo, za które został skazany nie jest zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata, a także nie dopuścił się przy tym wielokrotnej recydywy. Podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku o udzielenie przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, związanej z epidemią, jest dyrektor zakładu karnego. Składając wniosek dyrektor zakładu karnego jest zobowiązany do dołączenia opinii o skazanym, która ma stanowić podstawę do uwzględnienia wniosku przez sąd penitencjarny. Opinia powinna świadczyć o tym, że udzielenie skazanemu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności może przyczynić się do ograniczenia albo wyeliminowania epidemii na terenie zakładu karnego. Następnie wniosek dyrektora zakładu karnego musi zostać zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Co do zasady sąd penitencjarny powinien uwzględnić wniosek złożony przez dyrektora zakładu karnego, **chyba że istnieje uzasadnione przypuszczenie, że skazany w czasie przerwy nie będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności popełni przestępstwo lub nie będzie stosował się do wytycznych, poleceń lub organów, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 lub leczeniem zarażenia się koronawirusem.**

Każdorazowo sąd penitencjarny będzie procedować na posiedzeniu, w którym może wziąć udział **wyłącznie prokurator**. Jeżeli prokurator, nie później niż do wydania postanowienia w przedmiocie wniosku o udzielenie przerwy, wyrazi sprzeciw w przedmiocie wniosku, wówczas **sąd penitencjarny umarza postępowanie. Możliwość skorzystania przez osadzonego z tej instytucji jest zatem uzależniona od woli organów wymiaru sprawiedliwości - dyrektora zakładu karnego, a także prokuratora, który poprzez wyrażenie sprzeciwu przesądza o nieudzieleniu przerwy w wykonywaniu kary.** Istotna jest długość udzielonej przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności na podstawie art. 14c kodeksu karnego wykonawczego. Zgodnie z art. 14c ust. 3 k.k.w. sąd udziela przerwy w wykonywaniu kary na czas oznaczony, który po złożeniu wniosku przez dyrektora zakładu karnego, może być przedłużany na dalszy czas oznaczony. Ograniczenie w zakresie trwania przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności przejawia się w tym, że **nie może ona trwać dłużej niż do ustania stanu epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.** Wobec tego po ogłoszeniu przez władzę ustania stanu epidemicznego lub stanu epidemii skazany jest zobowiązany **powrócić do zakładu karnego w terminie 3 dni od ustania tego stanu.**

Ustawodawca przewidział również sytuację, w której niedopuszczalnym byłoby udzielenie skazanemu przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności z uwagi na zaistnienie przesłanek świadczących o tym, że skazany nie będzie przestrzegał porządku prawnego w trakcie przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Jeśli ograniczenie albo wyeliminowanie ryzyka zarażenia innej osoby przez skazanego nie jest możliwe w ramach działań podejmowanych przez zakład prawny, wówczas dyrektor zakładu karnego może złożyć wniosek, zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, o **wykonywanie kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym.** Sąd rozpatrując wniosek będzie orzekał na posiedzeniu **bez udziału stron**, jednak **zarówno dyrektorowi zakładu karnego, jak i prokuratorowi przysługuje prawo do zaskarżenia postanowienia wydanego przez sąd penitencjarny.** W razie uwzględnienia wniosku przez sąd penitencjarny przerwa w wykonywaniu kary zostanie wydana na czas oznaczony, który każdorazowo może zostać przedłużony na wniosek dyrektora zakładu karnego, jednak - tak samo jak w przypadku opisanym w powyższym akapicie - przerwa nie może trwać dłużej niż do ustania stanu epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

Przechodząc do kolejnej możliwości opuszczenia jednostki penitencjarnej, tj. warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary, należy zaznaczyć, że skazany może ubiegać się o warunkowe zwolnienie tylko jeśli **odbył co najmniej połowę orzeczonej wyrokiem skazującym**

kary. Wymóg ten został wprost wskazany przez ustawodawcę w art. 78 § 1 kodeksu karnego. We wskazanym przepisie opisano również możliwość ubiegania się o przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary względem wielokrotnego recydywisty (po odbyciu co najmniej $\frac{3}{4}$ kary) oraz skazanego na karę 25 lat pozbawienia wolności (jeśli skazany odbył przynajmniej 15 lat kary) i na karę dożywotniego pozbawienia wolności (w razie odbycia co najmniej 25 lat kary).

Oprócz spełnienia warunków formalnych skazany ubiegający się o przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary powinien we właściwy sposób uzasadnić swój wniosek. Sąd penitencjarny rozpatrujący przedmiotowy wniosek powinien być przekonany o tym, że **po przedterminowym zwolnieniu skazanego z jednostki penitencjarnej będzie on stosował się do orzeczonego środka karnego lub zapobiegawczego oraz przestrzegał porządku prawnego, a w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa**, jest to tzw. pozytywna prognoza kryminologiczna. W ten sposób sprawca przestępstwa pokazałby, że poprzez dotychczasowe odbywanie kary została zrealizowana funkcja wychowawcza przejawiająca się w resocjalizacji osadzonego. To właśnie jego postawa w trakcie odbywania kary ma stanowić uzasadnienie dla warunkowego zwolnienia go z odbycia jej pozostałej części. Dodatkowo na korzyść osadzonego mogą przemawiać jego warunki osobiste, a także zachowanie się po popełnieniu przestępstwa, np. pojednanie się z pokrzywdzonym.

Postępowanie w zakresie wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary jest tożsame z procedowaniem w przedmiocie ubiegania się o przerwę w wykonywaniu kary, z tym zastrzeżeniem, że w razie uwzględnienia wniosku skazanego o przedterminowe zwolnienie sąd może postanowić o oddaniu warunkowo zwolnionego pod dozór kuratora sądowego, osoby godnej zaufania, a także stowarzyszeniu, organizacji lub instytucji, których działalność skupia się na wychowaniu, zapobieganiu demoralizacji lub pomocy skazanym. Sąd penitencjarny może również nałożyć na warunkowo zwolnionego obowiązki określone w art. 72 § 1 k.k., a jeżeli szkoda wyrządzona przez skazanego nie została naprawiona, zobowiązać go do jej naprawienia. W razie niezrealizowania bądź naruszenia któregośkolwiek z obowiązków w czasie trwania okresu próby sąd jest zobowiązany do odwołania warunkowo zwolnionego i skierowaniu go do jednostki penitencjarnej.

KWESTIE PRAKTYCZNE

Należy zaznaczyć, że praktyka organów penitencjarnych nie może napawać osadzonych optymizmem. **Sądy rozpatrując wnioski skazanych w znacznym stopniu bazują na opiniach wydanych przez dyrektorów zakładów karnych. Jeżeli opinia jest pozytywna, wówczas przychylają się do wniosków, a jeśli nie, wnioski są przez sądy penitencjarne oddalane.** Zazwyczaj w przypadku złożenia przez dyrektorów jednostek penitencjarnych wniosku o wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, wniosku o przerwę w wykonywaniu kary lub wniosku o przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary sądy przychylają się do nich. **Takie postępowanie marginalizuje merytorykę wniosków kierowanych do sądów, a także ogranicza prawa skazanego poprzez opieranie wydanego przez siebie orzeczenia na podstawie opinii jednej osoby.**

Wypada również zwrócić uwagę na tendencję malejącą w zakresie udzielanych przerw w wykonywaniu kary pozbawienia wolności na przestrzeni kilku ostatnich lat. Zgodnie z roczną informacją statystyczną przygotowywaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Centralną Służbę Więzienną liczba skazanych oraz ukaranych, którym udzielono przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności w 2014 r. wynosiła 2032 osoby, natomiast w 2015 r. liczba ta wynosiła 2011 osób. Znaczne zniwelowanie liczby udzielanych przerw w wykonywaniu kary pozbawienia wolności przez sądy penitencjarne

nastąpiło w 2016 r., wówczas udzielono przerwy tylko 999 osobom. Od tamtego czasu sytuacja się ustabilizowała i nie zanotowano znacznych zmian statystycznych. Uzupełniając, należy wskazać, że w 2019 r. sądy penitencjarne udzieliły przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności 916 osobom.

W zakresie składanych wniosków o wykonanie przerwy w wykonywaniu kary z uwagi na chorobę psychiczną, opinie są zazwyczaj wydawane przez lekarzy więziennych, którzy nie zawsze posiadają specjalizację z zakresu psychiatrii, wobec czego nieuzasadnionym jest bazowanie wyłącznie na ich opinii. Trudno oczekiwać od lekarzy więziennych, by byli zarówno lekarzami pierwszego kontaktu, jak i biegłymi z zakresu psychiatrii. Właśnie dlatego kluczową opinią w sprawie powinna być opinia dwóch biegłych specjalizujących się w chorobach psychicznych, jednak jest to rzadkość.

PODSUMOWANIE

Potencjał systemu dozoru elektronicznego w dalszym ciągu nie jest w pełni wykorzystywany. Zmiany wprowadzone przez ustawodawcę pozwolą na rozszerzenie kręgu osadzonych kwalifikujących się do odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jednak konfrontując rozwiązania prawne z kwestiami praktycznymi trudno oczekiwać, że sytuacja osadzonych w znaczący sposób ulegnie poprawie. Skazani mają również inne prawa umożliwiające opuszczenie jednostek penitencjarnych na czas określony (przerwa w odbywaniu kary), jak również przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary. W odniesieniu do wszystkich ww. możliwości należy wyraźnie zaznaczyć, że ustawodawca wprowadził szereg warunków, które należy spełnić, by wniosek osadzonego miał szansę powodzenia. W każdym przypadku sąd penitencjarny będzie orzekać, rozpatrując każdy przypadek indywidualnie, biorąc w szczególności pod uwagę opinie dyrektorów jednostek penitencjarnych, a także merytoryczne uzasadnienie wniosku.

ZAPEWNIAMY POMOC

Na wszelkie Państwa pytania dotyczące sytuacji prawnej w związku z epidemią COVID -19 odpowiedzą prawnicy FILIPIAK BABICZ LEGAL Spółka komandytowa z siedzibą w Poznaniu

dr Piotr Karlik

adwokat | prawnik

p.karlik@filipiakbabicz.com

tel. +48 600 837 732

Denis Jankowski

asystent

d.jankowski@filipiakbabicz.com

tel. +48 61 222 43 80